

Aqqalu C. Jerimiassen
Atassut

UPA 2024/35 - 1
11. april 2024

Uunga siunnersuut Aalisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat (Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoq)

Aalisarneq tassaassaaq inuussutissarsiut tamatsinnut inuiaqatigiinnut iluaqutissaq, sulisoqarnikkut inuussutissarsiornikkullu nappataasoq namminersortorpassuarnut akilersinnaalluni iluaqutaasoq.

Aalisarneq tassaassanngilaq isumaginninnermut politikki, imaluunniit suliffissaqartitsiniaannarluni akilersinnaanngitsumik qujangeqqusaarut, inuiaqatigiit ingerlarngat sequmissanngilarput qinerisisissat annaanaversaarusuinnarlugit.

Inuussutissarsiorneq nukittoq aalisarnerup pilersitassaringaa Atassummiit isumariuaannarparput, suliffeqarfiillu namminersortut inerititaqarlualutik inissisimasariaqartuttaaq suliffissarpassuarnik pilersitseqataallutik.

Aalisarnermilu ingerlalluartut ineriartorluartullu unitsissanngilagut allat ineriartortinniarlugit, ineriartorluartummi taakkuusussaammatattaq ineriartortariaqartut kivinnissaannut sakkussagut pitsaanerpaat. Illuanit allat unitsillugit allat aallartinniarsarissanngilagut.

Aalisartorpassuit ukiorpanni ingerlalluavissut angisuunngorsimasullu ilisimaneqarluput, taakkuuppullu annerpaamik ukkatarisariaqakkagut, taakku pilliutigissanngilagut allanut qujanarniarluarumalluta, taakkuali inuiaqatigiinni maligassatut inississuagut takussutissanngorlugit piumassuseqaraanni tassaasoq tamanna anguneqarsinnaasoq.

Unalu siullermeerinninnerummat, Atassummiit annertungaatsiartumik apeqqutaanerusunik siunertaqartumik saqqummiussaqaasaagut oqaaseqaatitsinni, tassami maannakkumut uagut Aalisarnermut Ataatsimiitsitaliamiisitaqanngilagut, taamatuttaarlu Eqqissimatitsinermut Ataatsimiititaliamiisitaqarata. Taamaammat maani periarfissagut atorluarumavagut maalaannaqqaanngikkaluarluta.

Aajukulu naalakkersuisut qulequttatut pingaarnetut nassuiaatitut ikkussimasaat apeqquuserusutagut:

- Aalisakkanik pisuussutit inuiaqatigiit pigisaraat:

Taavami aalisaneq pigineqassappat inuiaqatigiinnit, soormitaavamiuna Royal Greenland iluatatsinneqarnialeqaa kisimi annerusumik? Inuiaqatigiimmi akornganni namminersortut suliffeqarfiit ilanngartuunneqartussat, taakkumita qanoq taartissaqarfiginiarpaat Naalakkersuisut una inatsit ikkutivinneqassappat? Polar Seafood, Halibut Greenland, Sigguk allallumi qanormita kingunerlutsitivallaassanngippata aaqqiviginiarneqarpat?

Taamaaginnassappat inatsisissaq eqqarsaatigineqarsinnaavoq, ingerlalluarluartut pilliutingalugit ingerlanerluttut ingerlalluartinniarlugit. Ineriartorneq taava kipingalissooq, assersuusiussagutta imannak taaneqarsinnaavoq taava; “Nuuk ineriartorluarpoq, unikaallatsittariaqarparpullu Ilulissat

ineriartorluarnerutinniarlugu”. Ila taamaaliussagutta ineriartortitsilluta ilai pilliutigalugit, illuaniit illuanut nuussinerinnaassooq.

- Uumassusilinnik piujuartitsineq:

Piujuartitsineq soorunami sunut tamanut qitiusutut taaneqarsinnaavoq, taamaakkaluartorli aamma ingasattajaarlugu pineqassanngilaq. Tassami assersuutissaqqippoq, aqutsiveqarfik 47-imi pisassiissutaasartut aaqqiivigineqartalissappata pinngortitaleriffiup innersuussisarneratut, aperilaartariaqarpagut Naalackersuisut, taakku aalisarnikkut akileraarutigullu isertinneqartartuungaluit qanormita ilillugit matussutissaanik allanik nassaarniarusuppat?

Qaqinneqartartut taamannak malunnaatilimmik apparsaavigineqarnissaat aallaqqaataaniit ingerlaannaq appartinneqassappat?, imaluunniit ukiuni ingerlasuni apparsarneqarniarpat?

Taamatuttaarlu eqqarsaasersuutiginnitsooranngilaq, uumassusilinnik piujuartitsineq eqqartorneqassappat, aalisagaqatigiit assigiiaanginnaat suli aalisarneqarnerat pisarneq malillugu attanneqaannarniarnersoq, imaluunniit avataani aalisagarpasuit allat eqqaannarneqartartut qanoq atorluarneqarnerusinnaanerannut periuseqarsinnaanissaq. Atorluaasinnaanernummi politikkeqarnissaq soorlu pisariaqarlunnaleqqasoq.

- Aningaasaqarnikkut piujuartitsineq:

Royal Greenland attorneqassanngilarooq qanorluunniit, taavamiuna sooq allat suliffeqarfissuit attorneqarniarummita? Taakkua Naalackersuisunit nalikinnerusutut isigineqarsimanerpat? Namminersortut minnerusutut isigineqartariaqarsimanerpat? Aajunali ilimaginerusarput, RG akiitsui qaffakkiartortut aaqqinniarlugit soorluuna aqutissatsialaatinneqaleriataarsimasoq inatsisissaq, ila taamaattoqassappat erloqinaalussaqaq, neriuppugulli taamaanngitsoq.

- Inuuniarnikkut attanneqarsinnaasumik ingerlatsineq:

Inuuniarnikkut attanneqarsinnaasumik ingerlatsineq Atassummi paasinnittaatsitsinni tassaasorinarpoq, maannakkut aalisartuusut aalisarnertik ataavartumik ingerlassinnaagaat toqqissillutik, aalisartullu tassaassasut isertitaqarnermikkut ineriartorsinnaallutik periarfissaqartut. Attanneqarsinnaasumillu ingerlasinnaanersoq ilumut apeqqusernarsinnaavoq Avannaata Kommuniiani illoqarfiit pingasuusut assersuutitut atoriaraanni, tassami Ilulissani TAC 35%-ip tungaanut apparneqartussaassapput, Uummannami 40%, Upernaviullu aqutsiveqarfiani 30% angullugu. Aningaasanngoriaraannilu missingeqarneqakannersinnaavoq kr.38mio tunisinermi akileraarutit annaaneqassasut qitiusumut ataatsimoortumillu kommunit akileraarutit, kommuniinnarmullu kr.25mio missaanit naleqassalluni appariaatit. Kikkorpassuarnut taakkua aningaasat sumiiffinni iluaqutaasaqaat, taakkulu taartissaat suminngaanniimmita Naalackersuisut matussutissaqartikkumallugit iliuuseqassappat?

- Ingerlatsivimmi sunniuteqarluni akuliutinnginnissaq:

Suliffeqarfinnut namminersortunut pulannginnissaq soorunami pissusissamisoorpoq, ingerlalluarsinnaanissaannullu aalisakkeriviit sulisoqarnermikkut ataavartumik pisassaattillilu toqqissillutik aalisarluannarsinnaanissaat isuma pitsaasuussaaq, taamaattorli Royal Greenland immikkukajaaq pineqarnissaa tassani suli imaaliinnarlugu iisassaannngilaq.

Pitsaaqutaasussalli taamatutaaq Atassummiit tusassallugit qilanaarpugut, taamaattumik naalakkersuisut akissuteqarumaarnerat oqaaseqaateqareernitta kingorna pissanngatigiinnassuarput, naatsorsuutingalutigulu uani apeqquersukkagut akissuteqarfigilluarneqarumaartut.

-Paasissutissanik katersineq ingerlatsivimmilu ammasumik pissuseqarneq:

Paasissutissanik ammasumik pisoqarnissaa soorunami Atassummiit assortorsinnaanngilluinnarparput, taamaakkaluatorli maanna ingerlariusaasoq taama naapigiaarpalaanngilluinnartumik pissuteqartoqartillugu, tusarniaanernilu akissutaasut taama sakkortutigitillugit, inatsisissatullu saqqummiuneqartoq suami suami allannguuteqarsimatillugu, ilumut ammasumik pissuseqarluni ingerlanissaq qularaarput.

Taamatuttaarlu paaserusunnarpoq, sumununa isumalioqatigiisitsarsuarmita atorsimagipput, aningaasarpassuarnimmi atuiffiqineqareerpoq, sulinerpassuarnillu kinguneqareersimalerluni, tassami taanna malinneqarsimanngilluinnartoq malunnarpoq. Unalumi suliaq tunngaviummik inatsisissamut missingiummiik suliarilluagaanerooq, soorlumiuna taanna orniginarnerungaluartoq atorluassallugu.

Taamaakkaluartoq siunertami uani inuiaqatigiinnut annertuumik sunniuteqartussami Atassummiit oqaloqataajumavugut, sulilu aappaassaaneeraneqannginnerani ataatsimiitsitaliap annertuumik suliaasaqarnera qularutiginatigu, Atassummiillu aalisarnermut piniarnermullu ataatsimiitsitaliamiisitaqannginnatta arlaatigut malinnaatilluarneqarsinnaanissarput, oqariartuutittalu arlaatigut akissuteqarfigineqarsinnaanerannut suleqatigilluarneqarsinnaanissarput neriuutingalugu.

Qaleralinniarnermi sinerissap qanittuani soorunami niuffatigineqarsinnaasunik pisassaqaarnissaq toqqammavimmigut pitsaasumik inissisimavoq, taamaattorli paggatassiissutitigut toqqaannartumik taamarsuaq eqquissagaanni, illuanillu tamaasa pisassinneqareerneranni akilersinnaassutsip minnerpaaffilerneqareernerani apeqqusigarput Atassummiit aajuna; naatsorsuutigineqarsimanerpa aalisarnermik ingerlataqartut qasserarterutaammita piniarnermissaaq saniatigut ingerlataqarpat, assersuutingalugu ameeruteqartarnikkut mattaarniartarnermiillu qanoq aamma kaaviiartaqarpat? Mattaarniarnarli naatsorsoruminaassasoq qularnanngilaq, annernaraluallarpalluunniit taasariaqarami, tamanna annertoqisumik qernertumik isaatitsissutaammat, piviusoq annernartarpoq, qujangequinnarnerli piinnarlugu aamma nipaarsaaruttariaqanngilaq.

Maannakkut raajarniarnermi pitsassuarmik inatsiseqarpoq, taannalu ilumut qanoq allanngungaartariaanersoq apeqquserneqarsinnaavoq, tassami ilumut taamarsuaq nikisitsisoqassanersoq paasilaarusunnarpoq suna siunertaaniarnersoq.

Allannguiniarnermilu maanna ilaatigut ilimasaarutigineqalersut aarlerinartut arlalissuit tusarsaalereersimalerpoq, tassami tusarsaalermat raajarniarnermut inatsit taamaatsillugu akuerineqassapat sumiiffiit ilaanni suliffeqarfiit matusariaqarnerannit kinguneqaratarsinnaanissaa. Tamassumallu pisinnaanissaa tamattaalluta soorlu ornigivallaassanngikkipput, taamatuttaarlumi innuttaasunit suliffeqartuusunit aalisartunillu tunioraasuusuniit tusagaq toqqissisimananngissimassaqaq.

Silarsuaq aaqqiperartutut illugu suli eqqartuisinnaagunaraluaqaagut, taamaattorli siullermeerneqarnerani inatsisissaq Aalisarnermut Piniarnermullu ataatsimiitsitaliami suliarilluarneqartariaqarpoq, ataatsimiitsitaliarlu sulilluarnissaanik Atassummiit kissaapparput.